

Drieëntachtig namen op een herdenkingsmonument. Je ziet ze staan en vraagt je af, wie waren deze mensen? Een zoon, een broer of echtgenoot en vader? In dit geval werknemers van de Koninklijke Maatschappij De Schelde. Jong of oud, leerling of leermeester, kantoorklerk of werkman, Vlissingen of niet-Vlissingen. Zij waren dé scheepswerf in oorlogstijd. Achter iedere naam zit een verhaal. Misschien kenden ze elkaar en werkten ze samen aan De Willem Ruys van de Rotterdamse Lloyd. Verloor de een het leven juist op het terrein van De Schelde stierf een ander ver van huis.

Werknemers van De Schelde wilde hun oorlogsslachtoffers, in de ruimste zin van het woord, herdenken. In maart 1946 werd door het personeel een commissie samengesteld. De voorzitter van 'Commissie gedenkteken N.V. Koninklijke Maatschappij De Schelde' is de directeur van De Schelde, ingenieur Arie Smit. Het tijdelijke ontwerp met daarop de namen van de slachtoffers zou dan geplaatst worden bij de ingang aan de Aagje Dekenstraat. De totale kosten van deze onthulling en het nieuwe ontwerp bedroegen ongeveer f 6000,- en door het personeel zelf gedragen. De opzet is om zes weken lang een bijdrage naar vermogen van het loon af te staan, maar hier was enige weerstand tegen. Sommige waren helemaal niet bereidwillig. Vervolgens kreeg men de mogelijkheid om een vrije gift te doen van het loon of zes weken een half uur langer werken op de zaterdag. De gemeente Vlissingen had geen bezwaar tegen de bouw van het monument. Wel gaven zij het advies om contact op te nemen met de Provinciale Commissie van advies voor Oorlogs- en Vredesgedenktekens in de provincie Zeeland vanwege de eisen die het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen stelde.

Op zaterdag 16 november 1946 ging de fabriek om 11:30 uur dicht. Zo kreeg iedereen de mogelijkheid om aanwezig te zijn bij de plechtigheid die om 11:45 uur begon. De Schelde beschikte over een eigen ordedienst. Zij waren herkenbaar aan de witte band om hun arm en zorgde ervoor dat iedereen op de juiste plek stond. Na het eerste muziekstuk sprak D. Romijn namens het personeel van De Schelde. Daarna onthulden vijf kinderen van omgekomen werknemers de vijf gedenkplaten en volgde een minuut stilte. Nogmaals muziek en vervolgens de overdracht en kranslegging. Burgemeester mr. B. Kolff hield een toespraak gevolgd door ingenieur H.C. Wesseling namens de directie. Een dankwoord werd uitgesproken door A. de Nooijer jr., een van de nabestaanden van de slachtoffers. De twee plaatselijke harmonieën, St. Caecilia en Ons Genoegen, speelden daarna gepaste muziek. Tijdens het defilé legden nabestaanden bloemen bij het monument.

De personen die erop staan vermeld kwamen door uiteenlopende redenen om het leven. Bij verschillende bombardementen op de fabriek, in hun woonplaats of tijdens de dijkdoorbraak in Westkapelle (11), door beschietingen onder meer op de Sloedam en tijdens de bevrijding van Vlissingen of waren gefusilleerd wegens sabotage of het niet opvolgen van bevelen. Elektricien Jacobus Cornelis Hendrik Bode (53 jaar) uit Vlissingen kwam op 12 mei 1940 thuis om het leven bij een Duits bombardement. Nagelheter Abraham Teune (19 jaar) uit Vlissingen stierf op 16 oktober 1941 op het terrein van De Schelde. Een aanval van geallieerde vliegtuigen met boordwapens werd hem fataal. Scheepmaker Jozias Leijnse (18 jaar) uit Koudekerke kwam bij deze aanval ook om het leven. Chauffeur Bastiaan van Damme (36 jaar) uit Hoedekenskerke stierf op 25 juni 1943. Een dag eerder raakte hij gewond bij een bombardement. Hij vluchtte nog de stad in nadat het luchtalarm afging, maar tevergeefs. Scheepmaker Lorus Minderhoud (21 jaar) uit Westkapelle kwam op 3 oktober 1944 om het leven toen zijn dorp werd verwoest. De Middelburgse elektricien Wilhelmus Johannes Cornelisse (21 jaar) was vanuit Walcheren, als lid van de transportcolonne, aan boord van een hospitaalschip van het Duitse Rode Kruis. Dit schip werd onder vuur genomen. Hij stierf op 9 december 1944 in een ziekenhuis te Dordrecht. Ketelmaker Lambertus Adrianus van Strien (32 jaar) uit Souburg overleed op 28 februari in Wilhelmshaven, Duitsland.

Vanwege de bouw van een nieuwe loods werd het in 1957 verplaatst en de zeven vermiste werknemers aan het monument toegevoegd. Het tijdelijk karakter veranderd dan in de definitieve status. Een nieuw monument is namelijk nooit meer gemaakt. In 2016 komt het door sloopwerkzaamheden en stadsvernieuwing tegenover het hoofdkantoor aan De Willem Ruysstraat 99 te staan. Rijdt er de volgende keer niet eens langs, maar sta er eens bij stil.